

“Luban seista õigusriigi, Eesti julgeoleku ja meie pikaajaliste huvide eest; ja luban seista vastu lihtsaid ja kiireid lahendusi lubavale populismile. Ma luban seista vabakonna eest ja seista vastu katsetele pisendada kodanike vabadusi. Ma luban seista inimeste väärkuse eest ja hakata vastu katsetele inimesi pisendada, neid ähvardada või mõnitada. Lähtugu need katsed siis riigi või kohaliku võimu tasandilt, meediast või ärist,” pöördus Vabariigi Presidendi ametivande andmise järel riigipea Toomas Hendrik Ilves täna Riigikogu poole.

“Kuidas tuleb Eesti riigina toime? Kas oleme piisavalt targad, uuenduslikud ja ettenägelikud?” sõnastas riigipea meie küsimused.

“Oma võimaluste selge tajumine ongi Eesti suuremaks tegemise eeldus. Tehes kõike nagu teised, meist suuremad ja rikkamad, määrame end vääramatult olema nendega võrreldes pisemad ja nirumad. Küsimus on järelkult selles, kuidas leida Eestist seda suurust, mis võimaldaks meil jätkuvalt areneda ja kasvada, võrdselt teistega, ja samas paremini paljudest, just nii, nagu me unistame,” ütles president Ilves. “See tähendab, et inimestevaheliste suhetega alustades ja Euroopa võlakriisi suhtumisega lõpetades, peame mõistma oma väiksuse paratamatuid piiranguid, ja tegema nendes piirides tarku valikuid.”

Eesti riigipea mõõnis, et Kreeka abistamine võib näida ebaõiglane, sest Eesti on ju üheskoos pingutanud ja oma võimeid realistlikult hinnanud, mitte püüdnud tänast heolu võimendada homsete võimaluste arvelt, ent on mõistlik ja vastutustundlik teisi aidates ka ennast aidata.

„Ärme unusta, et Euroopa riikide tänane tegevus, mis võib tunduda ühtedele liiga leebe ja teistele liiga aeglane ja kitsi, on tegelikult pürgimus veenda ja ka sundida riike tegema homse jaoks tarvlikke otsuseid,“ ütles president Ilves.

Kõneldes Euroopa Liidust, sõnas ta, et kuigi aastal 2012 tuleb iga kuues euro Eesti riigi eelarvesse Euroopa Liidult, siis ometi on vaja Eestil hinnata tulevast Euroopa Liidu eelarveperspektiivi kui tervikut ning nõuda endale sealt seda, milleks meil on ühtse Euroopa projektis õigus ja põhjendatud ootus.

„Polegi praegu oluline, kas see väljendub põllumeestele makstava otsetoetuse kasvus,

ühtekuuluvusfondi eraldiste kosumises või muus. Ent Eestil tuleb koos oma liitlastega taotleda õiglast kohtlemist. Kui oleme suhteliselt vaesema riigina läinud rikkamatele appi, siis on meil ka moraalne õigus küsida ühisest eelarvest suuremaid, tegelikult aga võrdsemaid toetusi. Me vajame oma soovide selgitamisel ühiskondlikku arutelu, mis vormitakse valitsuse eelarveläbirääkimiste mandaadiks,” rääkis president Ilves Riigikogu ees.

Tema kinnitusel on valdkondi, kus Eesti saaks olla ratsionaalsem ja kokkuhoidlikum, kuid on asju, kus me oleme sunnitud rohkem kulutama. Näiteks: “Kui mõnes suures riigis ei pane paar ajutiselt rivist välja langenud päästekopterit kedagi muretsema, siis Eesti-sugusele riigile tähendavad need paar kopterit kogu päästevõimekust. Siin võib rumala kokkuhoiu arve väljenduda kaotatud inimestes. Me oleme niigi väikesed, me ei saa lubada rumalaid inimkaotusi.”

Riigipea pidas oluliseks koolivõrgu korrastamist, mis tagaks igal pool Eestis elavatele lastele kaasaegse kvaliteetse hariduse ning samuti investeerimist taristusse.

„Me ei peaks laskuma lihtsustatud vastandumisse, kas eelistada tuleks ajusid või hoopis betooni. Me vajame mõlemat. Ent kindlasti ei vaja me olukorda, kus ajud valatakse betooni, kus elu tardub, kus iga julge algatus põrkab vastu bürokraatia betoonseina,“ rääkis president Ilves.

“Me vajame riiki, et see meid kaitseks, ehitaks teid, hariks väikeseid ja suuri, tagaks eakatele väärrika vananemise ja haigetele kättesaadava ravi. Kõigeks selleks me maksamegi oma makse. Elu kirevuse, õlatunde, ühise olemise rõõmu oskame me ise üles leida. Siin me riigi suunavat kätt ei vaja. Me teeme midagi ära, saame hakkama, võtame endi kätte oma tänava või linnaosa heaolu. Mida rohkem kirevust see eluvaldkond sisaldab, seda paremini ühiskond toimib,“ kõneles president Ilves, nimetades kodanikuühiskonda meie riigi selgrooks ja sidekoeks, mis kaitseb meid riigi või kohaliku võimu pealetükkivuse eest.

„Pisikesel, kurjal ja inimesi umbusaldaval võimul on kalduvus end tähtsalt puhevile ajada ja inimeste igapäevaellu pügeda. Julge ja suur riik tunneb rahulolu oma inimeste aktiivsusest ning ei tüki suuremaks. Ühiskond on indiviidide vaheline vabatahtlikust koostööst spontaanselt tekkinud kord. Riik abistab seda, aga ei sekku seal, kus tal pole asja: eraelus, meie vabakoosluse valikutes. Just selline on eduka, demokraatliku ja õigusriigi ühiskonna alusleping,“ ütles riigipea.

Meie väiksus või suurus on väga suures osa meie endi hingesuurus, rääkis president Ilves, kelle sõnul sallivus, viisakus ja sõbralikkus ei sõltu rahvaarvust: „See kallis vara on meil täitsa tasuta käes. Ning sellest, uskuge mind, sõltub meie edu või ebaedu rohkem kui millestki muust.“

Ta meenutas, et Eestis, kus elab veidi üle miljoni inimese, on kõik üksteisega tuttavad, teineteisest umbes kahe “tere” kaugusel ning see väiksus ja lähedus tähendab ka, et me oleme omavahel seotud.

“Ent sellel on ka teine pool. Haavatavus,” kõneles president Ilves. “Me käitume vahel nii, nagu elaksime suures anonüümses riigis, kus naljalt kedagi rohkem kui kord elus ei kohata; kus võime suvalist inimest solvata, sest ta ongi suvaline inimene. Eestis pole keegi suvaline inimene. Igaüks on kuidagi seotud.”

President Ilvese kõne täistekst [siin](#).

Vabariigi Presidendi Kantselei
avalike suhete osakond
tel 631 6229